

Īpaši aizsargājamo dendroloģisko stādījumu

Tārgales parks

novērtējums

Salaspils 2022

Dendroloģisko stādījumu izpēte veikta VRAA finansēta sadarbības projekta starp Dabas aizsardzības pārvaldi un Nacionālo botānisko dārzu “Rekomendāciju un kritēriju izstrāde ĪA dabas teritoriju “Dabas pieminekļi - dendroloģiskie stādījumi” dendroloģisko vērtību noteikšanai un unikalitātes novērtēšanai” (Proj. nr. 1-08/180/2020) ietvaros. Šī projekta mērķis ir veikt viena potenciāli ĪA dendroloģiskā stādījuma (Ēdoles parks) un 6 esošu ĪA dendroloģisko stādījumu (Operas teātra mākslinieku dendroloģiskie stādījumi Inčukalna “Līgotnēs”, Ulmales, Tārgales, Lagzdenes un Hoftenbergas parki, Naujenes svešzemju stādījumi) dendroloģisko un citu dabas vērtību izpēti aizsardzības statusa un robežu izvērtēšanai.

Izpildītāji:

Dr. biol. **Pēteris Evarts–Bunders** – dendroloģijas eksperts (LDB sertifikāta Nr. 3), Nacionālais botāniskais dārzs; Daugavpils Universitāte, Dzīvības zinātņu un tehnoloģiju institūts; Latvijas dendrologu biedrība.

M.sc. biol. **Aiva Bojāre** – dendroloģijas eksperts (LDB sertifikāta Nr. 6), Nacionālais botāniskais dārzs; Daugavpils Universitāte, Dzīvības zinātņu un tehnoloģiju institūts; Latvijas dendrologu biedrība.

M.sc. env. **Māris Nitcis** – Daugavpils Universitāte, Dzīvības zinātņu un tehnoloģiju institūts, Ģeogrāfiskās informācijas sistēmas speciālists.

Saturs

Ievads	4
1. Dendroloģisko stādījumu vispārējs raksturojums:.....	4
1.1. Ģeogrāfiskais novietojums, ietekmējošie abiotiskie vides faktori, to īpatnības (klimats, mikroklimats, augsne, reljefs, u.c.).....	4
1.2. Vēsturiskā attīstība.	5
1.3. Zemes vienību raksturojums un piederība.	9
1.4. Normatīvie akti.....	11
2. Dendroloģisko vērtību izpēte un novērtējums	13
2.1. Novērtēšanas metodika	13
2.2. Dendroloģiskās inventarizācijas rezultāti.....	19
2.2.1. Tārgales parkā konstatētie koki un krūmi, kuriem nepieciešams īpašs aizsardzības režīms	20
2.2.2. Koku un krūmu taksonu saraksts, kas konstatēti stādījumu teritorijā....	21
3. Citu dabas vērtību novērtējums Tārgales parkā	22
4. Invazīvo sugu klātbūtnes novērtējums.....	25
5. Kultūrvēsturisko un ainavisko vērtību novērtējums	26
6. Aizsargājamo dendroloģisko stādījumu statusa un robežu izvērtēšana.....	26
7. Rekomendācijas dendroloģisko un citu dabas vērtību saglabāšanai ilgtermiņā ..	27
Secinājumi.....	28
Atsauces	30
PIELIKUMI	31

Ievads

Valsts nozīmes dabas piemineklis – dendroloģiskie stādījumi “Tārgales parks” ir iekļauts MK 2001. gada 20. marta noteikumos Nr. 131 “Noteikumi par aizsargājamiem dendroloģiskajiem stādījumiem”.

Dendroloģisko stādījumu izpētes mērķis ir novērtēt tajos sastopamās dendroloģiskās un citas dabas vērtības dendroloģisko stādījumu unikalitātes, kā arī aizsardzības statusa izvērtēšanai.

Dendroloģisko stādījumu novērtējums izmantojams par pamatu dendroloģisko stādījumu tālākās uzturēšanas un apsaimniekošanas stadijas – rekonstrukcijas projekta – izstrādei.

1. Dendroloģisko stādījumu vispārējs raksturojums:

1.1. Ģeogrāfiskais novietojums, ietekmējošie abiotiskie vides faktori, to īpatnības (klīmat, mikroklimats, augsne, reljefs, u.c.).

Tārgales parks atrodas Latvijas ziemeļrietumos, Kurzemē, Ventspils novada Tārgales pagastā (skat. 1. att.) un ietilpst Piejūras ģeobotāniskā rajona 4. mikrorajonā – Ventavas līdzenuma Ventas un Užavas deltās. Ventavas līdzenumam raksturīgs relatīvi lēzens reljefs, kas sākot no līdzenuma austrumu daļas, kura atrodas 20 – 26 m vjl., pamazām samazinās Baltijas jūras virzienā. Mikrorajonā praktiski nav saglabāties dabiskais augājs, teritorijai raksturīgas kultivētas lauksaimniecības zemes. Starp lauksaimniecības zemēm izklaidus sastopami sausu pļavu fragmenti. Pļavas pakāpeniski aizaug ar mežu, galvenokārt priedi, vai arī tiek intensīvi noganītas (Tačaka, 1974).

Klimatiskos apstākļus galvenokārt nosaka Baltijas jūras tuvums. Ventavas līdzenumā klīmat ir mēreni silts, nedaudz mitrs. Jūras ietekmē teritorijai raksturīgas samērā maigas ziemas. Gada vidējā temperatūra 6° C, janvāra - -3° - -4° C, jūlija – 16,5° C. Nokrišņi – 600-700 mm gadā. Bez sala periods ilgst 160-170 dienas. Pēdējās pavasara salnas parasti novērojamas maija sākumā, pirmās rudens salnas – oktobra otrajā pusē. Sniega segas biezums ir līdz 16 cm (Strautnieks 1998).

Ventavas līdzenuma hidrogrāfisko tīklu veido Baltijas jūras piekrastes upes – Venta un tās pietekas, kā arī Irbes baseina upes – Stende, Rinda, Raķupe, un tikai nedaudz Užavas baseins.

Teritorija atrodas piejūras augšņu rajonā. Tās galvenokārt veidojušās uz smilšainiem cilmiežiem. Ventavas līdzenuma ziemeļu un austrumu daļā, kur atrodas arī Tārgales pagasts, dominē tipiskās podzolaugsnes. Upju ielejās veidojušās aluviālās augsnes, bet gar tām – velēnu podzolaugsnes un pseidoglejotās augsnes (Strautnieks 1998).

1.2. Vēsturiskā attīstība.

Pirmo reizi rakstos Tārgale (Thargolae) kā kiligunda kuršu ķēniņa Lamekina Ventavas zemē pieminēta 1230. gadā. 1253. gadā pēc Kurzemes sadalīšanas Tārgali ieguva Livonijas ordenis.

Tārgales muiža bija Koskulu dzimtas īpašums. Koskulu dzimta pieder pie senākajām vācbaltiešu bruņniecības dzimtām Latvijā, kuras pirmsākumi meklējami 13. gadsimtā. Latviešu vēsturē dzimta iegājusi kā zemnieku izglītošanas atbalstītāji un organizētāji. Sākotnēji muiža bijusi necila ēka, kuru pārbūvējis Aleksandrs fon Koskuls ap 1874. gadu un rezultātā tā kļuva par vēlīna posma Tjūdoru neogotikas savdabīgu paraugu. Pārbūves gaitā zemā, ar divslīpju kārniņu jumtu segtā ēciņa iemantoja milzīgu pakāpienveida formas zelmini, kura siluets atkārtots arī vairākās bēniņu logu izbūvēs. Vīrs mājas centrālās ieejas, gluži kā īstā angļu viduslaiku pilī, tika uzcelts varens kvadrātisks tornis (<http://manasvietas.blogspot.com>) (skat. 1., 2. att.).

1. attēls. Tārgales muiža 20.gs. sākumā (<http://manasvietas.blogspot.com>).

2. attēls. Tārgales muiža ap 1950.-1960. gadu (<http://manasvietas.blogspot.com>).

1942. gada pavasarī muižas ēkā tika ierīkota skola, kura pirms tam atradās dažus kilometrus tālāk – vecajā pagastnamā, kurš tagad nojaukts. 1947. gadā bija septiņgadīgās skolas pirmais izlaidums. Pēc dažiem gadiem tika uzsākta ēkas pārbūve, kas turpinājās līdz 1958. gadam, kad skolā ievilka elektrību. Drīz vien ēku nopostīja ugunsgrēks un skola normāli savu darbu atsāka tikai 1961./1962. mācību gadā. Tā tika pilnībā pārbūvēta un kļuva par plašu ēku ar lielu sporta zāli. Skola šeit darbojās līdz 1985. gadam, kad netālu tika uzbūvēta jauna skola. Vēlāk ēkā iekārtojās kolhoza kantoris. Šobrīd muižā saimnieko lielākais pagasta lauksaimniecības uzņēmums SIA “Tārgalīte” (<http://manasvietas.blogspot.com>). Uz apsekošanas laiku, ēka tomēr vairāk vai mazāk izskatās pamesta un neapsaimniekota (skat. 3. att.).

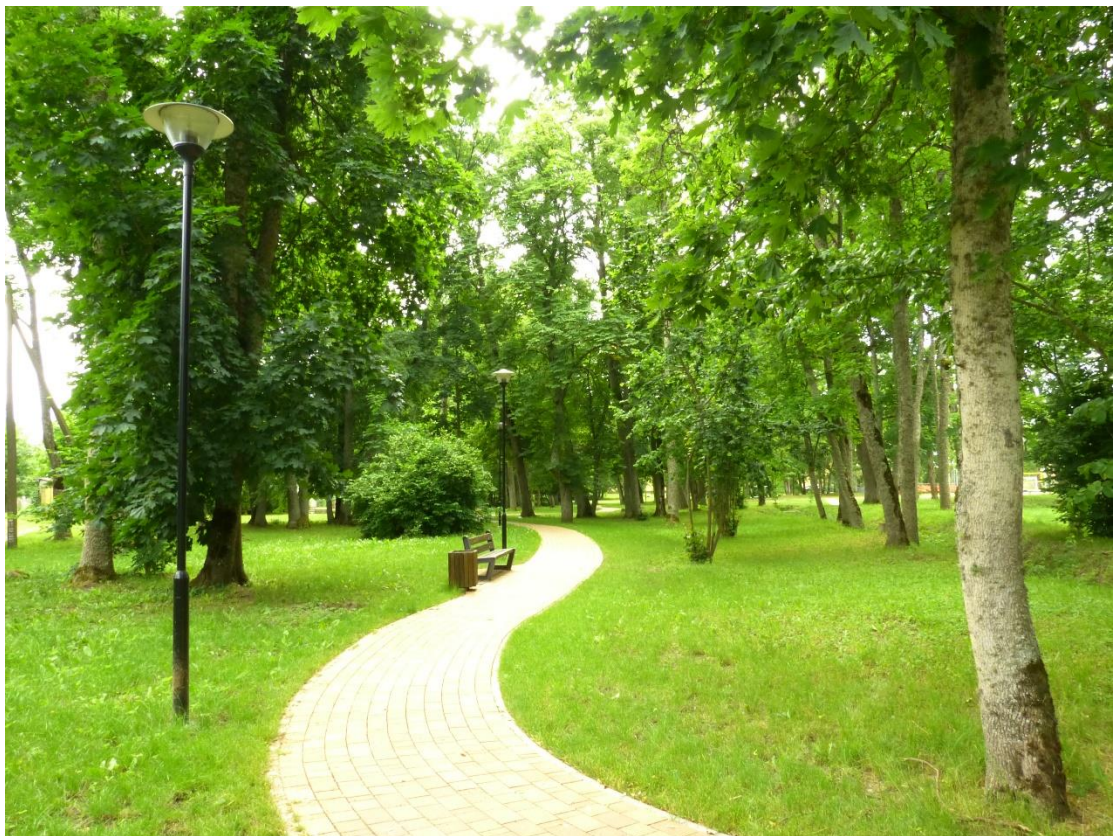

3. attēls Tārgales muiža 2021. gadā (Foto: Aiva Bojāre).

Tārgales parka kopējā platība ir 2,5 ha, no tiem lielu daļu aizņem dīķis (0,22 ha) un skolas stadions. Parka ierīkošanas gads un parka plāna autors, kā arī sākotnējais plānojums nav zināmi. 1993. gada inventarizācijā atzīmēts, ka parka sākotnējais plānojums ir izjaukts un parks ir vāji saglabājies. Šobrīd, parks, kaut arī dendroloģiskā ziņā salīdzinoši nabadzīgs, ir samērā labi kopts. 2017. gadā parka teritorijā un tā apkārtnē pabeigta gājēju celiņu izbūve teju 200 m garumā un tiltiņš jeb laipa, bet parkā izvietoti četri soliņi, pie kuriem atrodas atkritumu urnas (skat. 4., 5. att.). Uzstādītas 12 laternas un viens informatīvais stends. Būtiski uzlabots arī bērnu rotaļu laukums – tam izveidots jauns segums un novietotas trīs jaunas rotaļu iekārtas, smilšu kaste un rotaļu māja.

4. attēls. Tārgales parks (Foto: Aiva Bojāre).

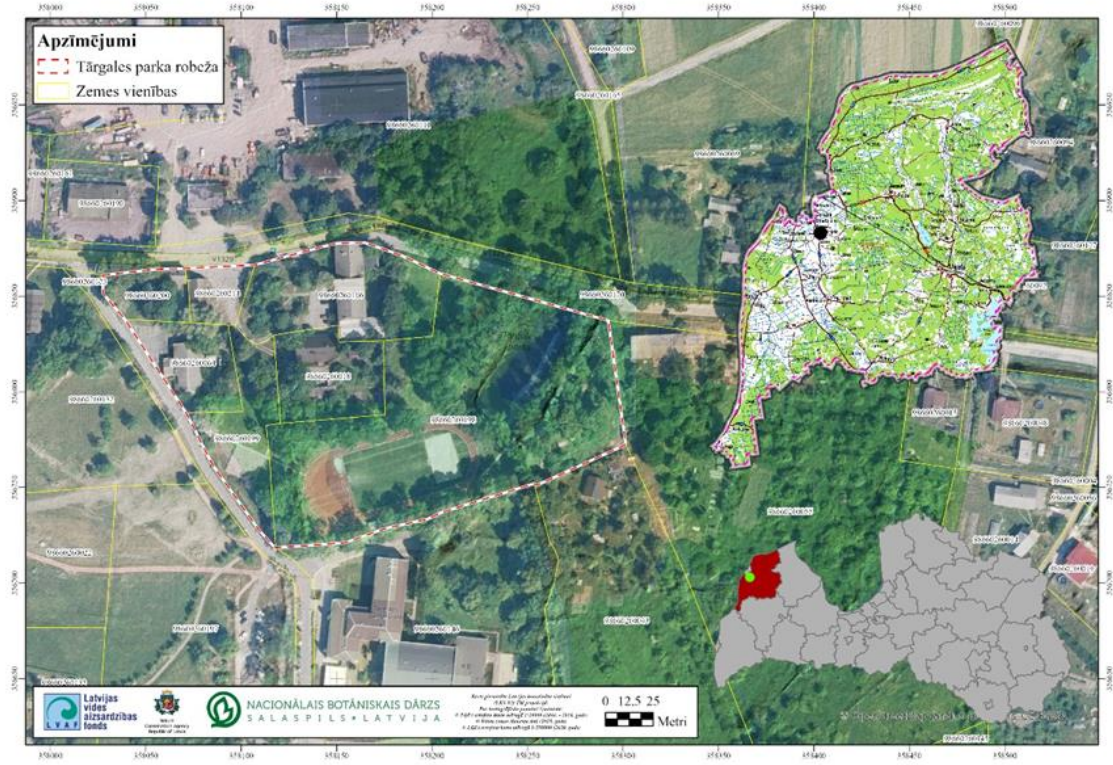

5. attēls. Tārgales parks. Atjaunotais gājēju celiņš (Foto: Aiva Bojāre).

Agrāko dendroloģisko inventarizāciju materiālu, kā arī faktoloģisko materiālu par parkā agrāk stādīto koku un krūmu sortimentu nav daudz, pirmā detālā informācija par Tārgales parka kokaugu sortimentu atrodama no pirmās inventarizācijas 20. gs. sešdesmito gadu beigās pazīstamā dendrologa un parku apsekošanas metodikas izstrādātāja R. Cinovska vadībā (Cinovskis 1974). Kā nozīmīgākie dendroloģiskie eksoti šajā laikā atzīmēti *Larix decidua*, *Aesculus hippocastanum*, *Cerasus avium*, *Fraxinus excelsior* 'Pendula', *Rhus typhina*, *Rosa rugosa*, *Sambucus nigra*, *Spiraea x sanssouciana*, *S. x vanhouttei*, kas kopumā atbilst vidusmēra Latvijas lauku parka sortimentam bez īpašiem dendroloģiskiem retumiem un lielas daudzveidības. Vēlākos gados dendroloģiskās inventarizācijas veiktas vēl divas reizes - 1977. un 1983 gadā (Bice, Bondare, Knape, Šmite, 2007). Šajā laikā veikto dendroloģisko inventūru dati liecina, ka paka teritorijā auguši 15 vietējie un 36 svešzemju kokaugu taksoni. Kā dendroloģiskie retumi, kuriem nepieciešams sevišķs aizsardzības režīms, tika atzīmētas vienas no lielākajām sarkanlapainajām Anglijas gobām (*Ulmus procera* 'Purpurea') Latvijā.

1.3. Zemes vienību raksturojums un piederība.

Apsekojamā teritorija izvietota Ventspils novada Tārgales pagastā zemes vienībās ar kadastra apzīmējumu 98660260055, 98660260198, 98660260106, 98660260018, 98660260199, 98660260064, 98660260200, 98660260146, 98660260132, 98660260170 (skat. 6. att.). Apsekotajā teritorijā ietilpst Tārgales parks ar dīķi (skat. 7. att.), Tārgales pamatskolas ēka ar skolas stadionu (skat. 8. att.), kā arī juridiskām un fiziskām personām piederoši apbūves gabali ar ēkām un apstādījumiem

6. attēls. Tārgales parka atrašanās vieta.

7. attēls. Skats uz Tārgales parka daļu no diķa puses (Foto: A. Bojāre).

8. attēls. Skats uz Tārgales parka daļu no skolas stadiona puses (Foto: A. Bojāre).

1.4. Normatīvie akti

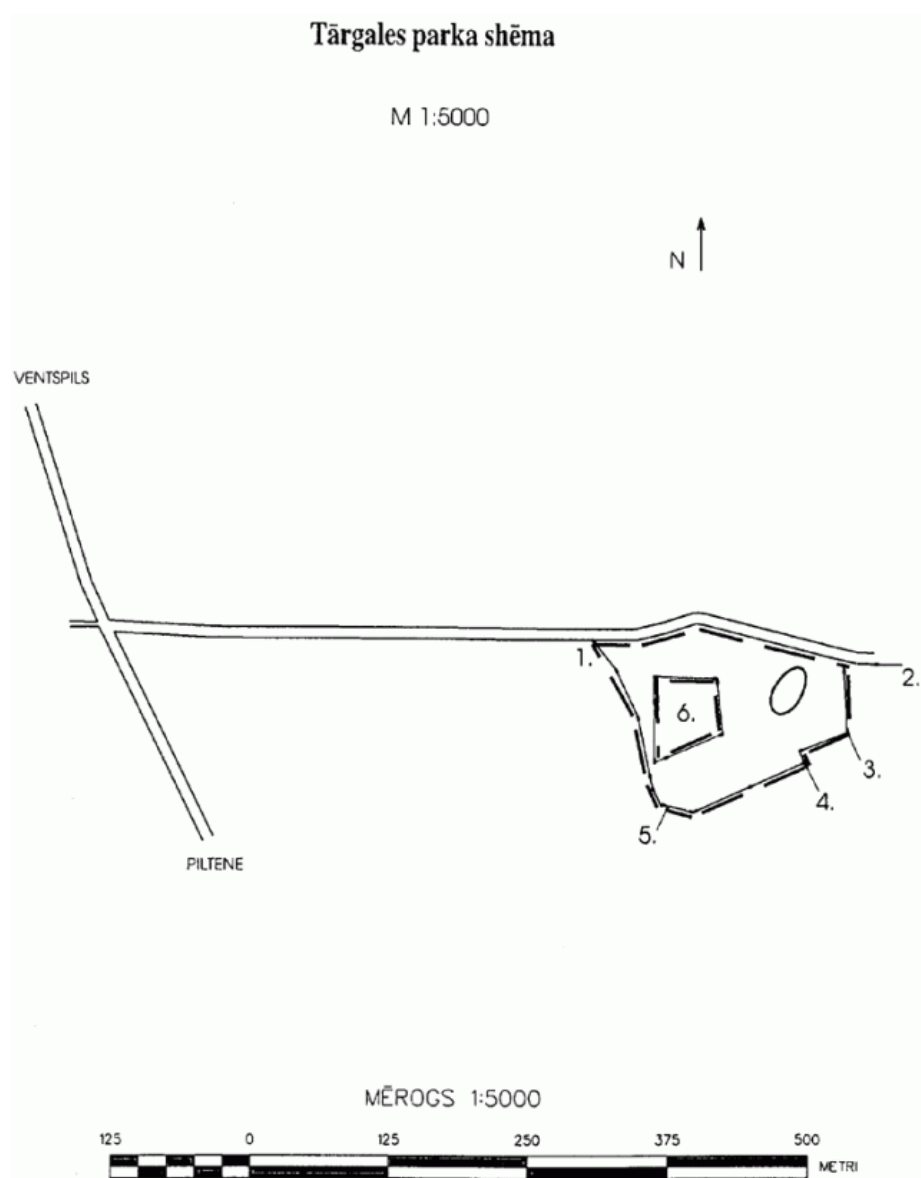
2000. gada 16.martā Saeimas pieņemtais **Sugu un biotopu aizsardzības likums** Likuma mērķis ir veicināt bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu Latvijā, saglabājot Latvijai raksturīgo faunu, floru un biotopus, regulē sugu un biotopu aizsardzību, apsaimniekošanu un uzraudzību, veicina populāciju un biotopu saglabāšanu atbilstoši ekonomiskajiem un sociālajiem priekšnoteikumiem, kultūrvēsturiskajām tradīcijām, kā arī regulē īpaši aizsargājamo sugu un biotopu noteikšanas kārtību. Likums definē valsts pārvaldes un institūciju kompetenci, zemes īpašnieku un pastāvīgo lietotāju pienākumus un tiesības sugu un biotopu aizsardzībā, nosaka nepieciešamību veikt sugu un biotopu monitoringu.

MK 2000. gada 14. novembra noteikumos Nr. 396 “**Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu**” uzskaitītas Latvijā aizsargājamās (1. pielikums) vai ierobežoti izmantojamās (2. pielikums) dzīvo organismu sugas.

MK 2017. gada 20. jūnija noteikumi Nr. 350 “**Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu**” nosaka biotopu sarakstu, kurā iekļauti apdraudēti vai reti

biotopi.

MK 2001. gada 20. marta noteikumi Nr. 131 “**Noteikumi par aizsargājamiem dendroloģiskajiem stādījumiem**” nosaka 89 dabas pieminekļus – aizsargājamus dendroloģiskos stādījumus. Ar šiem noteikumiem Ulmales parkam piešķirts dabas pieminekļa un aizsargājamo dendroloģisko stādījumu statuss. Šo noteikumu 88. pielikumā pievienota Tārgales parka shēma un robežu apraksts (skat. 9. att. un 1. tabulu).

9. attēls. Dabas pieminekļa – aizsargājamo dendroloģisko stādījumu “Tārgales parks” robežu shēma (atbilstoši MK 2001. gada 20. marta noteikumu Nr. 131 “Noteikumi par aizsargājamiem dendroloģiskajiem stādījumiem” 88. pielikumam)

1. tabula. Tārgales parka robežu apraksts

Nr. p.k.	Robežposmu numurs pēc plāna	Pa kādiem plāna situācijas elementiem robeža noteikta
Ventspils novads. Tārgales pagasts		
1.	1-2	250 m uz austrumiem pa Gāzdes ceļu
2.	2-3	Uz dienvidiem pa ceļu līdz piemājas saimniecībai "Dārziņi"
3.	3-4	50 m uz dienvidrietumiem gar piemājas saimniecības "Dārziņi" teritoriju
4.	4-5	Uz dienvidrietumiem gar krustābeļu dzīvžogu
5.	5-1	Uz ziemeļrietumiem pa ceļu līdz sākumpunktam
6.	6	Piemājas saimniecība "Skaņas"

2. Dendroloģisko vērtību izpēte un novērtējums

Tārgales parka dendroloģisko vērtību inventarizācija veikta 2021. gada 31. jūlijā visā īpaši aizsargājamo dendroloģisko stādījumu teritorijā 2,5 ha platībā, izvērtējot un inventarizējot arī parka teritorijā esošās privātteritorijas, kas ainaviski un funkcionāli ir attiecināmas uz parka teritoriju.

2.1. Novērtēšanas metodika

1. Tārgales parkā augošo koku taksonomiskās piederības noteikšana;
2. Koku izmēru (augstuma, caurmēra vai apkārtmēra) noteikšana svešzemju sugām un vietējām sugām caurmērā virs 50 cm;
3. Koku vitalitātes novērtēšana pēc sekojošās skalas:

Kokaugu vitalitātes skala:

1. Koka vitalitāte ir teicama. Stumbrs un saknes bez bojājumiem, vainagā nav sausu, aizlauztu zaru. Koks ir dekoratīvs, apsaimniekošanas pasākumi nav nepieciešami.
2. Koka vitalitāte ir laba. Stumbrs bez bojājumiem, pieļaujami lokāli, nebūtiski mizas bojājumi, nebūtiski bojājumi minimālajā sakņu zonā. Atsevišķi sausi zari. Tūlītēji apsaimniekošanas pasākumi nav nepieciešami. Pārskatāmā nākotnē (10 – 15 gadi) var būt nepieciešama sauso zaru izgriešana vai vainaga kopšana.
3. Koka vitalitāte ir vidēja. Stumbrā un/vai zaros trupe līdz 30% apjomā, nav atvērtu dobumu. Vainagā adventīvie zari. Atsevišķi bojājumi minimālajā sakņu zonā. Kokam nav izcila ainaviskā vērtība. Nepieciešama vainaga kopšana, sausu, aizlauztu zaru izgriešana, u.c. vainaga kopšanas darbi, lai paildinātu koka ainavisko vērtību.
4. Koka vitalitāte ir vāja. Koks ir bojāts vai nomākts, ar deformētu vainagu. Stumbrā viens vai vairāki dobumi, stumbrs iztrupējis 30-80% apjomā. Bojājumi kritiskajā sakņu zonā. Steidzama koka izciršana nav nepieciešama, tomēr, plānojot ilglaicīgu parku ainavu saglabāšanas un attīstības modeli, koks nav saglabājams.
5. Koka vitalitāte ir ļoti vāja vai koks nokaltis. Plaši stumbra bojājumi, stumbra un zaru trupe >80% apjomā, plaši bojājumi kritiskajā sakņu zonā. Koks ir pilnībā zaudējis ainavisko vērtību, apstādījumos nav saglabājams un vajadzības gadījumā aizstājams ar jaunu stādu.
6. Kokaugu vitalitāte nav nosakāma. Piemēram, sabiedriskajiem apstādījumiem iestādīti nepiemērota (ļoti maza) izmēra stādi.

4. Stādījumu dendroloģisko vērtību (svešzemju taksoni, dižkoki, invazīvās sugas) kartogrāfiskā materiāla sagatavošana.

5. Izvērtēt stādījumu atbilstību to izslēgšanai un saglabāšanai vai izslēgšanai no MK 2001. gada 20. marta noteikumu Nr. 131 “**Noteikumi par aizsargājamiem dendroloģiskajiem stādījumiem**” saraksta.

Dendroloģisko stādījumu vērtē kā vienotu dendroloģisko un citu dabas vērtību, kā arī kultūrvēstures, kultūrainavas un sabiedrību izglītojošu kompleksu. Kopumā dendroloģisko stādījumu vērtē pēc sešiem kritērijiem: autentiskuma, dendroloģiskā

vērtīguma, dendroloģisko stādījumu bioloģiskās vērtības, ainaviskuma, publiskās pieejamības un informatīvā kritērija.

AUTENTISKUMA KRITĒRIJS

1. Stādījumu sākotnējā koncepcija zudusi, saglabājušies atsevišķi koki vai krūmi, vai to nav, ceļu tīkls izzudis, ūdenstilpes (ja ir attiecināms) pilnībā aizaugušas – 0,
2. Stādījumu sākotnējā koncepcija gandrīz zudusi, saglabājušies atsevišķi, nelieli stādījumu fragmenti, ceļu tīkls saglabājies atsevišķu fragmentu veidā, ap 80% ūdenstilpju platības (ja ir attiecināms) aizaugusi – 1,
3. Stādījumu sākotnējais plānojums saglabājies lielāku fragmentu veidā. Zaudēta lielākā daļa skatu punktu. Lauces aizstādītas. Stādījumi sabiezināti. Sējeņi sasnieguši pieaugušu koku izmērus, ap 60% ūdenstilpju platības (ja ir attiecināms) aizaugusi – 2,
4. Stādījumu sākotnējais plānojums saglabāts daļēji, saglabājušies daļa skatu punktu, daļēji saglabāts ceļu tīkls. Daļēji saglabājušās lauces, to aizstādīšanas pakāpe vidēja, ap 40% ūdenstilpju platības (ja ir attiecināms) aizaugusi – 3,
5. Daļēji saglabājies sākotnējais plānojums (muižu parkiem daļēji viss komplekss). Skaidri iezīmējas koku un krūmu grupas. Daļēji saglabātas lauces, to aizstādīšanas pakāpe minimāla, maz sēklaudžu vai nevietā stādītu koku un krūmu, daļēji saglabāts ceļu tīkls, ap 20% ūdenstilpju platības (ja ir attiecināms) aizaugusi – 4,
6. Pilnībā saglabājies vai atjaunots sākotnējais stādījumu plānojums (muižu parkiem viss komplekss), ir koku un krūmu grupas, saglabātas lauces un ceļu tīkls, ūdenstilpes (ja ir attiecināms) neaizaugušas – 5.

Piezīme. Mežaparkiem un meža kultūrām vērtē apsaimniekošanas ceļa vai ceļu tīkla stāvokli.

DENDROLOĢISKĀ VĒRTĪGUMA KRITĒRIJS

1. Stādījumu taksonomiskais sastāvs. Introducēto taksonu (izņemot spontāni ieviesušās invazīvās sugas) skaits:
 - 1.1. introducēto sugu nav – 0,
 - 1.2. introducēto sugu skaits līdz 20 – 1,
 - 1.3. introducēto sugu skaits līdz 50 – 2,
 - 1.4. introducēto sugu skaits līdz 80 – 3,
 - 1.5. introducēto sugu skaits līdz 100 – 4,
 - 1.6. introducēto sugu skaits vairāk kā 100 – 5.

2. Reģionālā unikalitāte (taksoni, kuri konkrētajā reģionā ir unikāli vai stādījumos maz sastopami):

- 2.1. viss komplekss un atsevišķi taksoni neizceļas reģionālā mērogā – 0,
- 2.2. komplekss neizceļas, bet ir 1-2 taksoni, kuri ir unikāli reģionālā mērogā – 1,
- 2.3. komplekss neizceļas, bet ir 3-5 taksoni, kuri ir unikāli reģionālā mērogā – 2,
- 2.4. komplekss neizceļas, bet ir 6-10 taksonu, kuri ir unikāli reģionālā mērogā – 3,
- 2.5. vismaz 50 % kompleksa ir unikāla reģionālā mērogā – 4,
- 2.6. vairāk kā 50% kompleksa ir unikāli reģionālā mērogā – 5.

3. Stādījumu taksonomiskā sastāva verificācijas pakāpe:

- 3.1. pēc morfoloģiskajām pazīmēm verificēti līdz 60% taksonu – 1,
- 3.2. pēc morfoloģiskajām pazīmēm verificēti līdz 80% taksonu – 2,
- 3.3. pēc morfoloģiskajām pazīmēm verificēti vairāk nekā 80% taksonu – 3.

4. Dižkoki:

- 4.1. nav – 0,
- 4.2. 1-2 – 1,
- 4.3. 3-4 – 2,
- 4.4. 5-6 – 3,
- 4.5. 7-9 – 4,
- 4.6. 10 un vairāk – 5.

5. Koku dimensiju proporcijas (no 50 cm diametrā) kāds ir izmēros lielu koku īpatsvars):

- 5.1. nav – 0
- 5.2. līdz 10% – 1,
- 5.3. līdz 20% – 2,
- 5.4. līdz 30% – 3,
- 5.5. līdz 50% – 4,
- 5.6. vairāk kā 50% – 5.

6. Kokaugu vitalitāte (stādījumu vidējais vitalitātes rādītājs):

- 6.1. ļoti vāja: 4,5-5 – 1,

- 6.2. vāja: 3,5-4,49 – 2,
- 6.3. vidēja: 2,5-3,49 – 3,
- 6.4. laba: 1,5-2,49 – 4,
- 6.5. teicama: 1-1,49 – 5.

7. Savdabīgie koki (vairākstumbru koki, “vilkaču” koki, slavenu personību stādīti koki, memoriālie koki utt.):

- 7.1. nav – 0,
- 7.2. 1 līdz 5 – 1,
- 7.3. 6 līdz 10 – 2,
- 7.4. vairāk kā 10 – 3.

DENDROLOĢISKO STĀDĪJUMU BIOLOĢISKĀ VĒRTĪBA (retās un aizsargājamās sugas un to dzīvotnes, piem., veci koki, dobumaini koki):

- 1. nav – 0,
- 2. 1-2 retās un aizsargājamās sugas, potenciālas reto un aizsargājamo sugu dzīvotnes – 1,
- 3. 3-4 retās un aizsargājamās sugas, potenciālas reto un aizsargājamo sugu dzīvotnes – 2,
- 4. 5-6 retās un aizsargājamās sugas - 3,
- 5. 7-9 retās un aizsargājamās sugas - 4,
- 6. 10 un vairāk reto un aizsargājamo sugu – 5.

AINAVISKUMA KRITĒRIJS

- 1. Ainaviskums zaudēts neatgriezeniski – 0,
- 2. Iespējams atjaunot :
 - 2.1. nepieciešama koku un krūmu stāva retināšana visā teritorijā vairāk kā 50 % no kopējās platības, jāveic lauču atjaunošana, ceļu tīkla atjaunošana, tiltiņu, solu u.c. pilnīga atjaunošana, stādījumos esošu ūdenstilpju apjomīga tīrīšana (ja ir attiecināms), atkritumu izvākšana, masveidīga invazīvo sugu apkarošana – 1,
 - 2.2. nepieciešama koku un krūmu stāva retināšana mazāk kā 50% no kopējās platības, jāveic daļēja lauču un ceļa tīkla atjaunošana, jāatjauno daļa solu un galdu un tiltiņu, ūdenstilpju daļēja tīrīšana (ja ir attiecināms), atkritumu izvākšana, nelielu grupu invazīvo sugu apkarošana – 2,

2.3. nepieciešama atsevišķu nevietā iesaugušu vai stādītu koku izvākšana, krūmu stāva retināšana nelielā apjomā, ceļa tīkla atjaunošana nelielā apjomā, ūdenstilpju tīrīšana minimāla (ja ir attiecināms), nelieli ieguldījumi galdu, solu, tiltiņu atjaunošanā, atkritumu izvākšana nelielā apjomā, invazīvo sugu iznīcināšana nelielā apjomā, tās viegli iznīcināmas – 3,

2.4. atsevišķu nevietā iesaugušu vai stādītu koku un dažu to grupu izvākšana, krūmu stāva retināšana nelielā apjomā, ceļa tīkla sakārtošana minimāla, ūdenstilpju tīrīšana minimāla (ja ir attiecināms), nelielu grupu vai atsevišķu invazīvo sugu augu iznīcināšana – 4,

3. Ainaviskums saglabāts pilnībā (koku un krūmu grupas, saglabāti koku apakšējie zari, ir atbilstošs ceļu tīkls) – 5.

PUBLISKĀS PIEEJAMĪBAS KRITĒRIJS

1. nav publiski pieejams – 0,
2. publiski pieejams bez maksas, bez infrastruktūras – 1,
3. publiski pieejams par maksu ar infrastruktūru vai publiski pieejams bez maksas ar vāji attīstītu infrastruktūru – 2,
4. publiski pieejams bez maksas, ar labi attīstītu infrastruktūru – 3.

INFORMATĪVAIS KRITĒRIJS (stendi, etiķetes, kartes u.c. par dendroloģiskā stādījuma vērtībām)

1. nav informatīvā materiāla – 0,
2. pārstāvēta daļa informatīvā materiāla pozīciju vai arī informācija ir novecojusi vai neatbilstoša – 1,
3. informatīvā materiāla pozīcijas ir pārstāvētas daļēji vai tikai daļai teritorijas, ir labā stāvoklī – 2,
4. informatīvais materiāls ir, tas atbilst priekšstatam par kvalitatīvu informatīvu materiālu – 3.

KOPĒJĀ NOVĒRTĒJUMA SKALA:

- 1) iegūto punktu skaits <25 – stādījumi vērtējami kā vietējas nozīmes aizsargājams dabas objekts vai kā dabas objekts bez aizsardzības statusa,
- 2) iegūto punktu skaits = vai >25 – stādījumi vērtējami kā atbilstoši aizsargājamā objekta – dabas piemineklis “Aizsargājамie dendroloģiskie stādījumi” statusam.

2.2. Dendroloģiskās inventarizācijas rezultāti

Tārgales parka dendroloģiskās inventarizācijas rezultātā konstatētas 16 vietējās un 36 svešzemju koku un krūmu sugas (skat. 3.2.1 un 3.2.2. tabulas). Parkā konstatēti 3 dižkoku parametrus sasnieguši koki – parastā liepa (p 371, h 22), parastais osis (p 372, h 30) un parastā liepa (p. 366, h 21) (MK 2010. gada 16. marta noteikumi Nr. 264, skat. 3.1.1. tabulu) un viena īpaši reta un aizsargājama suga – divirbuļu vilkābele.

Pēc 2021. gadā veiktās dendroloģiskās inventarizācijas var secināt, ka izcilu dendroloģisku retumu parkā praktiski nav, kā arī parks sugu daudzveidības ziņā nav mainījies. Par salīdzinoši dendroloģiski vērtīgāko parkā var atzīt *Thuja x plicatoides*, ievērojama izmēra pelēkos riekstkokus *Juglans cinerea* un baltā vītola šķirni *Salix alba* 'Britzensis'. Agrāk inventarizācijā minētie dendroloģiskie retumi sarkanlapainās Anglijas gobas *Ulmus procera* 'Purpurea' gājušas bojā, visticamāk no t.s. gobu slimības, un nozāģētas. Parkā samērā daudz lielu dimensiju vietējo sugu koku, galvenokārt parastā oša *Fraxinus excelsior*, un arī parkos bieži stādītu svešzemju koku – parastās zirgkastaņas *Aesculus hippocastanum*, platlapu liepas šķirnes *Tilia platyphyllos* 'Rubra' u.c. lieli koki.

No iepriekšējās inventarizācijās atzīmētiem kokaugiem netika konstatēti vairāki taksoni, galvenokārt krūmi, piemēram, *Cotoneaster lucidus*, *Rosa glauca*, *Aronia prunifolia* 'Floribunda', *Berberis vulgaris* 'Atropurpurea' u.c., kā arī jau minētā *Ulmus procera* 'Purpurea'. Šeit gan jāpiezīmē, ka agrākās dendroloģiskās inventarizācijas netika veiktas strikti parka robežās, un iespējams, ka vairāki inventarizācijās pieminētie koki arī patlaban ir reāli eksistējoši, tomēr aug ārpus apsekotajām parka robežām. Vairāku taksonu šobrīd lielu dimensiju koki iepriekšējā inventarizācijā, nezināmu iemeslu dēļ, nav tikuši atzīmēti, piemēram, *Tilia platyphyllos*, *T. platyphyllos* 'Rubra', *Salix alba* 'Britzensis'.

Lielākā daļa Tārgales parkā inventarizēto kokaugu ir ar teicamu (1 %) vai labu vitalitāti – 76 %, ar vidēju vitalitāti ir 16 %, ar zemu - 7 %. Tas norāda uz to, ka parks tiek regulāri kopts un zemas vitalitātes puskaltsi, nokaltsi vai citādi ietekmēti koki tiek izvākti, par to liecina arī parkā esošie celmi (skat. 3. pielikumu).

2.2.1. Tārgales parkā konstatētie koki un krūmi, kuriem nepieciešams īpašs aizsardzības režīms

2.2.1.1. Dižkoki (Atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem Nr. 264 Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi) (numerāciju atbilstoši kartei skatīt 2. pielikumā; atrašanās vietu skat 4. pielikumā)

Nr.	Nr. atbilstoši kartei	Zinātniskais nosaukums	Latviskais nosaukums	Galvenie parametri: p – perimetrs (cm), h – augstums (m)	Piezīmes
1.	83	<i>Tilia cordata</i>	Parastā liepa	p 371, h 22	Vitalitāte – 3 A pusē liels vaļējs dobums.
2.	161	<i>Fraxinus excelsior</i>	Parastais osis	P 372, h 30	Vitalitāte - 2
3.	100	<i>Tilia cordata</i>	Parastā liepa	p 366, h 21	Vitalitāte – 4 Mērīts 1 mh. Z stumbrs nolauzts. D stumbrs ar vaļēju dobumu.

2.2.1.2. Īpaši vērtīgie vietējie koki un krūmi

Tārgales parka vietējās dendrofloras vērtība – piecpadsmit kokaugu taksoni - ir uzskatāmas par parastu Latvijas muižu parku fona sugu sortimentu. No īpaši retajiem un aizsargājamiem vietējo kokaugu taksoniem parkā konstatēta divirbuļu vilkābele - Latvijas Sarkanā grāmata 2. kategorija (numerāciju atbilstoši kartei skatīt 2. pielikumā).

Nr.	Nr. atbilstoši kartei	Zinātniskais nosaukums	Latviskais nosaukums	Galvenie parametri: h- augstums (m), d-diametrs (cm)	Piezīmes
1.	218	<i>Crataegus laevigata</i>	Divirbuļu vilkābele	h 2	Latvijas Sarkanā grāmata 2.kategorija

2.2.2. Koku un krūmu taksonu saraksts, kas konstatēti stādījumu teritorijā

2.2.2.1. Vietējās koku un krūmu sugas (pilno sarakstu, numerāciju kartē un atrašanās vietas skatīt 1., 2. pielikumā)

N.p.k.	Taksona nosaukums latīniski	Taksona nosaukums latviski	
1.	<i>Acer platanoides</i> L.	Parastā kļava	
2.	<i>Betula pendula</i> Roth	Āra bērzs	
3.	<i>Corylus avellana</i> L.	Parastā lazda	
4.	<i>Crataegus laevigata</i> (Poir.) DC.	Divirbuļu vilkābele	1
5.	<i>Fraxinus excelsior</i> L.	Parastais osis	
6.	<i>Juniperus communis</i> L.	Zviedrijas kadiķis	
7.	<i>Lonicera xylosteum</i> L.	Parastais sausserdis	
8.	<i>Prunus padus</i> L.	Parastā ieva	
9.	<i>Populus tremula</i> L.	Parastā apse	
10.	<i>Quercus robur</i> L.	Parastais ozols	
11.	<i>Ribes alpinum</i> L.	Alpu vērene	
12.	<i>Rosa subcanina</i> (Christ) Dalla Torre & Sarnth.	Potcelmu roze	
13.	<i>Salix caprea</i> L.	Blīgzna	
14.	<i>Sorbus aucuparia</i> L.	Parastais pīlādzis	
15.	<i>Tilia cordata</i> Mill.	Parastā liepa	
16.	<i>Ulmus glabra</i> Huds.	Goba	

2.2.2.2. Svešzemju koku un krūmu sugas (pilno sarakstu, numerāciju kartē un atrašanās vietas skatīt 1., 2. pielikumā)

N.p.k.	Taksona nosaukums latīniski	Taksona nosaukums latviski	Skaitis
1.	<i>Abies alba</i> Mill.	Eiropas baltegle	2
2.	<i>Abies balsamea</i> (L.) Mill.	Balzāma baltegle	1
3.	<i>Chamaecyparis pisifera</i> 'Plumosa'	Zirņu paciprese, šķirne	3, grupa
4.	<i>Larix decidua</i> Mill.	Eiropas lapegle	1
5.	<i>Thuja occidentalis</i> 'Fastigiata'	Rietumu tūja, šķirne	6, grupā
6.	<i>Thuja x plicatoides</i> Seneta		4, grupa
7.	<i>Aesculus hippocastanum</i> L.	Parastā zirgkastaņa	10
8.	<i>Caragana arborescens</i> Lam.	Kokveida karagāna	1
9.	<i>Crataegus x kyrtostyla</i> Fingerh.	Līkirbuļa vilkābele	4 +grupas
10.	<i>Crataegus monogyna</i> Jacq.	Vienirbuļa vilkābele	41
11.	<i>Crataegus x uhrovae</i> Soo	Uhrovas vilkābele	2

12.	<i>Forsythia suspensa</i> (Thunb.) Vahl var <i>fortunei</i> (Lindl.) Rehder	Fortina forsītija	3
13.	<i>Fraxinus excelsior</i> 'Pendula'	Parastais osis, šķirne	1
14.	<i>Hedera helix</i> L. var. <i>helix</i>		Grupa
15.	<i>Juglans cinerea</i> L.	Pelēkais riekstkoks	2
16.	<i>Malus domestica</i> Borkh.	Mājas ābele	1
17.	<i>Philadelphu coronarius</i> L.	Parastais filadelfs	11 + grupas
18.	<i>Philadelphus lemoinei</i> 'Erecta'	Lemuāna filadelfs, šķirne	1
19.	<i>Philadelphus pubescens</i> Loisel. var. <i>pubescens</i>	Pūkainais filadelfs	1
20.	<i>Philadelphus pubescens</i> Loisel. var. <i>verrucosus</i> (Schrad.) S. Y. Hu		1
21.	<i>Prunus cerasifera</i> Ehrh. var. <i>divaricata</i> (Ledeb.) Bailey	Kaukāza plūme	2
22.	<i>Pyrus communis</i> L.		1
23.	<i>Rhus typhina</i> L.	Parastais etiķkoks	1
24.	<i>Robinia pseudoacacia</i> L.	Baltā robīnija	1
25.	<i>Rosa rugosa</i> Thunb.	Rievainā roze	Grupas
26.	<i>Sambucus nigra</i> L.	Melnais plūškoks	7 + grupas
27.	<i>Spiraea alba</i> Du Roy	Baltā spireja	Grupa
28.	<i>Spiraea japonica</i> 'Bumalda'	Japānas spireja, šķirne	3
29.	<i>Spiraea x rosalba</i> Dippel		2
30.	<i>Spiraea x vanhouttei</i> (Briot) Zabel	Vanhuta spireja	15, rindā
31.	<i>Syringa villosa</i> Vahl	Mataināis ceriņš	23, rindā
32.	<i>Syringa vulgaris</i> L.	Parastais ceriņš	2 + grupas
33.	<i>Salix alba</i> 'Britzensis'	Baltais vītols, šķirne	4
34.	<i>Tilia platyphyllos</i> Scop. ssp. <i>platyphyllos</i>	Platlapu liepa	3
35.	<i>Tilia platyphyllos</i> 'Rubra'	Platlapu liepa, šķirne	22
36.	<i>Weigela florida</i> cv.	Krāšņā veigēla, šķirne	1

3. Citu dabas vērtību novērtējums Tārgales parkā.

Izvērtējot sugu un biotopu ekspertu atzinumus, kas, apsekojot šo dendroloģisko objektu, sniegti par dažādām sugu grupām – ķērpji, sūnas, kukaiņi, vaskulārie augi un biotopi, konstatēts ka parka teritorija kopumā ir samērā bagāta ar aizsargājamajām sugām. Būtiskākā vērtība no teritorijā konstatēto un potenciāli iespējamo aizsargājamo kukaiņu, ķērpju un sūnu sugu saglabāšanas viedokļa ir teritorijā sastopamajiem dobumainajiem kokiem.

Īpaši aizsargājamās kukaiņu sugas Tārgales parkā un tam piegulošajā teritorijā uz apsekošanas brīdi netika konstatētas un nebija reģistrētas DDPS “Ozols” (<https://ozols.gov.lv/>) un portālā <https://dabasdati.lv/>. Eksperta atzinuma sagatavošanas laikā veiktās apsekošanas ietvaros, vienā no parkā augošajiem dobumaino koku dobumiem Tārgales pamatskolas sporta stadionam piegulošajā teritorijā konstatēti Latvijā aizsargājamās kukaiņu sugas **marmora rožvaboles *Protaetia lugubris*** ekskrementi. Šī suga saistīta ar veciem, dobumainiem lapkokiem, kuros attīstās šīs sugas kāpuri (skat. 6. pielikums). Apsekošanas laikā Tārgales parka teritorijā konstatēti atsevišķi dobumaini platlapji, kuros iespējama citu īpaši aizsargājamo kukaiņu sugu sastopamība.

Saskaņā ar DDPS “Ozols” (<https://ozols.gov.lv/>) un portālā dabasdati.lv atrodamo informāciju, Tārgales parkā teritorijā iepriekš nav konstatētas Latvijā īpaši aizsargājamā ķērpju sugas. Apsekošanas laikā Tārgales parka teritorijā tika konstatētas trīs Latvijā aizsargājamas ķērpju sugas – **kausveida pleirostikta *Pleurosticta acetabulum*** un **skleroforas *Sclerophora farinacea*** un ***Sclerophora pallida*** (skat. 5. pielikumu).

Parkā uz viena *Fraxinus excelsior* ievāktā sūnu paraugā atrasti retas lapu sūnas ***Pulviger a lyellii*** daži gametofīti starp citām sūnu sugām.

Saskaņā ar DDPS “Ozols” atrodamo informāciju, parkā un tam piegulošajās teritorijās atzīmētas arī divas īpaši aizsargājamas sikspārņu sugas – **ziemeļu sikspārnis *Eptesicus nilssonii*** un **Natūza sikspārnis *Pipistrellus nathusii***.

Veicot Tārgales parka inventarizāciju Eiropas Savienības aizsargājamiem biotopi parkā nav konstatēti. Arī saskaņā ar DDPS “Ozols” atrodamo informāciju, Eiropas Savienības nozīmes un Latvijā īpaši aizsargājami biotopi Tārgalē un ciemam piegulošajā teritorijā nav reģistrēti.

Parka teritorijā, intensīvi koptā zālienā gar stadiona malu konstatētas divas aizsargājamo lakstaugu sugas – **sīkais āboliņš *Trifolium dubium*** (skat. 10. att.) un **lauka āboliņš *Trifolium campestre*** (skat. 11. att.). Abas aizsargājamās sugas raksturīgas Kurzemes reģionam, retāk sastopamas citviet Latvijā.

10. attēls. Sīkais āboliņš *Trifolium dubium* Tārgales parkā (Foto: A. Bojāre).

11. attēls. Lauka āboliņš *Trifolium campestre* Tārgales parkā (Foto: A. Bojāre).

4. Invazīvo sugu klātbūtnes novērtējums.

Tārgales parkā uz šo brīdi nav novērotas plašas invazīvo kokaugu un lakstaugu invāzijas, jo parks tiek intensīvi kopts. Atsevišķās vietās parkā stādītas potenciāli invazīvas krūmu un koku sugas – kokveida karagāna, baltā robīnija, rievainā roze, baltā spireja un rožainā spireja, kuras, mainoties apsaimniekošanas apstākļiem varētu kļūt invazīvas.

4.1. Potenciāli invazīvas svešzemju koku un krūmu sugas Tārgales parka teritorijā un pasākumi to izplatības ierobežošanai

Nr.	Zinātniskais nosaukums	Latviskais nosaukums	Pasākumi izplatības ierobežošanai
1.	<i>Caragana arborescens</i>	Kokveida karagāna	Parkā viens krūms. Regulāri pļaujot zālienu nepieļaut, lai krūms ietu plašumā.
2.	<i>Spiraea alba</i>	Baltā spireja	Regulāri pļaujot zālienu nepieļaut, lai krūmu grupa ietu plašumā.
3.	<i>Spiraea x rosalba</i>	Baltrozā spireja	Regulāri pļaujot zālienu nepieļaut, lai krūmu grupa ietu plašumā.
4.	<i>Sambucus nigra</i>	Melnais plūškoks	Parkā atsevišķu eksemplāru un grupu veidā, tai skaitā ieauguši citu sugu stādījumos. Nevietā ieaugušos eksemplārus rekomendējams izraut ar saknēm.
5.	<i>Rosa rugosa</i>	Krokainā roze	Kontrolēt sugas izplešanos
6.	<i>Robinia pseudoacacia</i>	Baltā robīnija	Regulāri pļaujot zālienu nepieļaut atvašu dzīšanu

5. Kultūrvēsturisko un ainavisko vērtību novērtējums

Muižas ēka laika gaitā ir vairākas reizes pārbūvēta un pielāgota agrākās skolas vajadzībām, un savu sākotnējo izskatu, kādu tā ieguva pēc pirmās pārbūves (skat. 1. att.), mūsdienās ir zaudējusi. Parka sākotnējais izskats un ierīkošanas gads nav zināmi, bet iepriekš veiktajās inventarizācijās atzīmēts, ka plānojums ir izjaukts, parka platība aiz muižas ēkas stipri pārveidota, ierīkoti sporta laukumi un augļu dārzs, kā arī atzīmēts, ka parks daļēji kopts – ir nokaltuši koki, nevajadzīgi ceļi, izmīdīti laukumi. Šobrīd, parks, kaut arī dendroloģiskā ziņā nabadzīgs, ir samērā labi kopts, izbūvēti gājēju celiņi, izvietoti soliņi, ierīkots rotaļu laukums u.tml. Tajā pašā laikā, muižas ēkas priekšā, kur atrodas parādes pagalms, kas bijis ieskauts ar simetriski izvietotām koku grupām, šobrīd ir haotisku stādījumu un nosacīti koptu krūmu un koku biežņa. Pati ēka vairāk vai mazāk izskatās pamesta un neapsaimniekota.

Parka teritorijā esošie iežogotie privātīpašumi, kā arī sporta laukums kopumā traucē uztvert muižas ēku un parku kā vienotu kompleksu.

6. Aizsargājamo dendroloģisko stādījumu statusa un robežu izvērtēšana

Tārgales parks uz apsekošanas brīdi 2021. gada jūlijā ir labi kopts un publiski pieejams parks. Parka dendroloģiskās vērtības, kas konstatētas agrākajos pētījumos, ir daļēji saglabājušās un šobrīd papildinātas ar jauniem krūmu stādījumiem. Izmantojot izstrādātos kritērijus, kas paredzēti dendroloģiskā stādījuma atbilstības aizsargājamā objekta – dabas pieminekļa “Aizsargājami dendroloģiskie stādījumi” statusa izvērtēšanai, iegūstam sekojošus rezultātus:

AUTENTISKUMA KRITĒRIJS – 2

DENDROLOĢISKĀ VĒRTĪGUMA KRITĒRIJS – 14

1. Stādījumu taksonomiskais sastāvs – 2

2. Reģionālā unikalitāte – 0

3. Stādījumu verifikācijas pakāpe – 3

4. Dižkoki – 2

5. Koku dimensijas – 3

6. Kokaugu vitalitāte – 4

7. Savdabīgie koki – 0,

DENDROLOĢISKO STĀDĪJUMU BIOLOĢISKĀ VĒRTĪBA – 4

AINAVISKUMA KRITĒRIJS – 3

PUBLISKĀS PIEEJAMĪBAS KRITĒRIJS – 3

INFORMATĪVAIS KRITĒRIJS – 2

Kopējā vērtējuma punktu summa ir **28**, tādejādi Tārgales parkam turpmāk saglabājams aizsardzības statuss (MK 2001. gada 20. marta noteikumi Nr. 131 “Noteikumi par aizsargājamiem dendroloģiskajiem stādījumiem” sarakstā.).

Izvērtējot esošās parka robežas ar mērķi, vai tās maksimāli ievēro parku vēsturiskās robežas un saglabā objekta funkcionalitāti un veselumu konstatēts, ka nav nepieciešamas teritorijas robežu izmaiņas.

7. Rekomendācijas dendroloģisko un citu dabas vērtību saglabāšanai ilgtermiņā

Parks uz apsekošanas brīdi lielākajā daļā ir labi kopts, un, lai arī turpmāk saglabātu parka kultūrvēsturisko un ainavisko vērtību, rekomendējams saglabāt līdzšinējo kopšanas režīmu. Atsevišķi potenciāli invazīvo sugu ierobežošanas pasākumi nav nepieciešami, izņemot citu sugu krūmu grupās izaugušo melno plūškoku *Sambucus nigra* izņemšanu.

Parka struktūru šobrīd veido samērā daudz vietējo sugu koki, galvenokārt parastā oša *Fraxinus excelsior* lielu dimensiju koki, no kuriem ar labu vitalitāti vērtējami 56 %, bet ar vidēju un zemu kopā – 44 %. Pēdējās desmitgadēs Latvijā novērota pastiprināta ošu kalšana, ko ierosina vairākas kukaiņu sugas un arī parazitārā sēne *Chalara fraxinea*. Ņemot vērā ošu skaitlisko daudzumu parkā, un to, ka gandrīz pusei veco, lielu dimensiju koku ir vidēja vai zema vitalitāte, parkā iespējama

pastiprināta koku izkrišana un parka dendroloģiskās vērtības samazināšanās. Liela daļa no parka teritorijā augošajiem kokiem, ne tikai oši, jau ir sasnieguši vēlākās sukcesijas stadijas, kas nākotnē var radīt pārrāvumus koku vecumstruktūrā, līdz ar to, lai kaut nedaudz to mazinātu, vietās kur vecie koki ir koncentrēti, īpaši oši, nepieciešams nodrošināt jaunu koku stādīšanu. Rekomendējama parka atjaunošana ar platlapju koku sugām. Parka tālāki labiekārtošanas darbi būtu plānojami tikai pēc rūpīgi izstrādāt parka rekonstrukcijas plāna, kurā iesaistīts sertificēts ainavu arhitekts un dendrologs.

Secinājumi

1. Tārgales parka dendroloģiskās inventarizācijas rezultātā konstatēti 16 vietējie un 36 svešzemju koku un krūmu taksoni, ieskaitot sugas, varietātes un šķirnes.
2. Parkā konstatēti trīs dižkoku parametrus sasnieguši koki – parastā liepa *Tilia cordata* (p 371, h 22), parastais osis *Fraxinus excelsior* (p 372, h 30), parastā liepa *Tilia cordata* (p 366, h 21) (MK 2010.gada 16.marta noteikumi Nr.264).
3. Par dendroloģiski vērtīgāko Tārgales parkā var atzīt atsevišķas *Thuja x plicatoides*, ievērojama izmēra pelēkos riekstkokus *Juglans cinerea* un baltā vītola šķirni *Salix alba* 'Britzensis'.
4. Lielākā daļa Tārgales parkā inventarizēto kokaugu ir ar teicamu (1 %) vai labu vitalitāti – 76 %, ar vidēju vitalitāti ir 16 %, ar zemu - 7 %. Tas norāda uz to, ka parks tiek regulāri kopts un zemas vitalitātes puskaltsuši, nokaltuši vai citādi ietekmēti koki tiek izvēkti.
5. Apsekojot Tārgales parka teritoriju, konstatēts, ka parka teritorijā kopumā ir samērā bagāta ar dažādu grupu retajām un aizsargājamajām sugām. Vienā no parkā augošajiem dobumaino koku dobumiem konstatēti Latvijā aizsargājamās kukaiņu sugas marmora rožvaboles *Protaetia lugubris* ekskrementi. Šī suga saistīta ar veciem, dobumainiem lapkokiem, kuros attīstās šīs sugas kāpuri. Tārgales parka teritorijā tika konstatētas arī trīs Latvijā aizsargājamās ķērpju sugas – kausveida pleirostikta *Pleurosticta acetabulum* un skleroforas *Sclerophora farinacea* un *Sclerophora pallida*, kā arī uz viena *Fraxinus excelsior* ievāktā sūnu paraugā atrasti retas lapu sūnas *Pulviger a lyellii* daži gametofīti starp citām sūnu sugām. No vaskulāro augu sugām konstatētas divas aizsargājamo lakstaugu sugas – sīkais āboliņš *Trifolium dubium* un lauka āboliņš *Trifolium campestre*.

Veicot Tārgales parka inventarizāciju, Eiropas Savienības aizsargājamie biotopi parkā nav konstatēti.

6. Tārgales parkā uz šo brīdi nav novērotas plašas invazīvo kokaugu un lakstaugu invāzijas. Atsevišķās vietās parkā stādītas potenciāli invazīvas krūmu un koku sugas, kuras, mainoties apsaimniekošanas apstākļiem varētu kļūt invazīvas.

7. Tārgales parks uz apsekošanas brīdi 2021. gada jūlijā ir samērā labi kopts, ir izbūvēti gājēju ceļi, izvietoti soliņi, ierīkots rotaļu laukums u.tml. Parka dendroloģiskās vērtības, kas konstatētas agrākajos pētījumos, ir daļēji saglabājušās, bet parks joprojām uzskatāms par ievērojamu dendroloģisku vērtību, un ir nepieciešams tam arī turpmāk saglabāt aizsardzības statusu (MK 2001. gada 20. marta noteikumi Nr. 131 “Noteikumi par aizsargājamiem dendroloģiskajiem stādījumiem” sarakstā.).

Atsauces

Bice M., Bondare I., Knape Dz., Šmite D. 2007.d. Ventspils rajona dendroloģisko stādījumu koki un krūmi. - Latvijas veģetācija. **15**. – Rīga: LU izdevniecība, 105-133.

Cinovskis R., Janele I., Skujeniece I., Zvirgzds A. 1974. Koki un krūmi Latvijas lauku parkos. - Rīga: Zvaigzne, 346 lpp.

Табака, Л. (ред.). 1974. Флора и растительность Латвийской ССР. Приморская низменность. Рига: Зинатне, стр. 125.

Strautnieks I., 1998. Latvijas daba. Enciklopēdija. 6, Rīga: Preses nams, 58-59.

<http://manasvietas.blogspot.com/2019/09/targales-muiza-tergeln.html> (skatīts 21.02.2022)

PIELIKUMI

Vietējie koku un introducētie koku un krūmu taksoni Tārgales parka teritorijā (numerācija atbilstoši kartei (sk. 2. pielikumā))

N.p.k.	Taksona nosaukums latīniski	Stumbra diametrs vai perimetrs 1,3 mh, cm	Koka augstums, m	Vitalitāte	Piezīmes
1	<i>Aesculus hippocastanum</i>	47	14	2	
2	<i>Rosa rugosa</i>		2	2	
3	<i>Fraxinus excelsior</i>	41	22	2	
4	<i>Crataegus x kyrtostyla</i>		4	2	
5	<i>Ribes alpinum</i>			2	
6	<i>Crataegus monogyna</i>		8	2	
7	<i>Fraxinus excelsior</i>	69	28	2	
8	<i>Philadelphus x lemoinei Erectus</i>		2	2	
9	<i>Sambucus nigra</i>		3	2	
10	<i>Tilia cordata</i>	54	25	2	
11	<i>Tilia cordata</i>	269	25	2	Sasvērussies A virzienā
12	<i>Fraxinus excelsior</i>	44	20	2	3 stumbri d 44/38/32
13	<i>Weigela florida cv.</i>		2	2	
14	<i>Tilia cordata</i>	48	21	2	
15	<i>Tilia cordata</i>	50	24	2	
16	<i>Betula pendula</i>	38	19	2	
17	<i>Philadelphus coronarius</i>		2	2	
18	<i>Tilia cordata</i>	52	24	2	
19	<i>Forsythia suspensa var. fortunei</i>		4	2	
20	<i>Fraxinus excelsior</i>	41	19	2	
21	<i>Fraxinus excelsior</i>	62	24	2	
22	<i>Tilia platyphyllos Rubra</i>	41	18	2	+ atvase d 23
23	<i>Tilia cordata</i>	50	22	2	
24	<i>Rosa rugosa</i>		1	2	
25	<i>Acer platanoides</i>	47	23	2	
26	<i>Fraxinus excelsior</i>	49	20	3	
27	<i>Spiraea japonica Bumalda</i>			2	
28	<i>Tilia cordata</i>	45	19	2	

N.p.k.	Taksona nosaukums latīniski	Stumbra diametrs vai perimetrs 1,3 mh, cm	Koka augstums, m	Vitalitāte	Piezīmes
29	<i>Fraxinus excelsior</i>	41	25	3	
30	<i>Fraxinus excelsior</i>	51	24	3	
31	<i>Betula pendula</i>			2	Kopā 6 koki
32	<i>Tilia cordata</i>	337	25	2	Potenciāls dižkoks
33	<i>Fraxinus excelsior</i>	40	22	2	Ošu rinda gar celiņu. Kopā 4 koki
34	<i>Tilia platyphyllos</i>	23	9	2	
35	<i>Tilia platyphyllos</i> Rubra	42	18	2	+ atvase d 21
36	<i>Philadelphus coronarius</i>		3	2	
37	<i>Tilia platyphyllos</i>	23	13	4	Vaļējs dobums
38	<i>Salix caprea</i>	46	16	2	Aug bijušās lapenes pamatos
39	<i>Abies alba</i>	18	6	4	Stipri nomākta
40	<i>Crataegus x kyrtostyla</i>		5	2	
41	<i>Acer platanoides</i>	57	25	2	
42	<i>Spiraea x vanhouttei</i>			2	Rinda
43	<i>Philadelphus coronarius</i>		2	2	Rinda
44	<i>Acer platanoides</i>	57	19	3	Dobs stumbrs
45	<i>Crataegus x uhrovae</i>		3	2	
46	<i>Fraxinus excelsior</i>	274	24	2	
47	<i>Salix alba</i> Britzensis	58	1	2	4 stumbri - 58/35/47/44
48	<i>Fraxinus excelsior</i>	64	22	2	
49	<i>Fraxinus excelsior</i>	50	21	2	
50	<i>Fraxinus excelsior</i>	55	19	3	
51	<i>Acer platanoides</i>	54	23	2	
52	<i>Fraxinus excelsior</i>	43	21	3	
53	<i>Crataegus x uhrovae</i>	15	8	2	
54	<i>Fraxinus excelsior</i> Pendula	46	13	5	Praktiski beigts
55	<i>Rosa subcanina</i>			2	
56	<i>Spiraea x rosalba</i>			2	
57	<i>Hedera helix</i> var. <i>helix</i>		9	1	Ēkas augstumā
58	<i>Fraxinus excelsior</i>	48	22	3	
59	<i>Acer platanoides</i>	46	24	3	

N.p.k.	Taksona nosaukums latīniski	Stumbra diametrs vai perimetrs 1,3 mh, cm	Koka augstums, m	Vitalitāte	Piezīmes
60	<i>Tilia cordata</i>	52	23	2	
61	<i>Fraxinus excelsior</i>	67	23	3	
62	<i>Fraxinus excelsior</i>	59	23	3	
63	<i>Acer platanoides</i>	43	21	2	
64	<i>Fraxinus excelsior</i>	59	21	3	
65	<i>Philadelphus pubescens</i> var. <i>pubescens</i>		4	2	
66	<i>Tilia cordata</i>	47	23	2	
67	<i>Fraxinus excelsior</i>	41	22	3	
68	<i>Fraxinus excelsior</i>	60	18	2	
69	<i>Tilia platyphyllos</i> Rubra	41	18	2	
70	<i>Tilia cordata</i>	52	15	2	
71	<i>Fraxinus excelsior</i>	47	26	2	
72	<i>Acer platanoides</i>	40	23	2	
73	<i>Tilia cordata</i>	41	19	2	
74	<i>Fraxinus excelsior</i>	57	23	2	
75	<i>Tilia cordata</i>	54	25	2	
76	<i>Larix decidua</i>	54	27	2	
77	<i>Fraxinus excelsior</i>	43	20	4	
78	<i>Philadelphus coronarius</i>		3	2	
79	<i>Betula pendula</i>	54	26	3	Sasvēries A virzienā
80	<i>Fraxinus excelsior</i>	67	23	2	
81	<i>Crataegus x kyrtostyla</i>	16	4	2	
82	<i>Fraxinus excelsior</i>	54	22	2	
83	<i>Tilia cordata</i>	371	22	3	A pusē liels vaļējs dobums. Dižkoks!
84	<i>Fraxinus excelsior</i>	51	20	3	
85	<i>Philadelphus pubescens</i> var. <i>verrucosus</i>		3	2	
86	<i>Tilia cordata</i>	50	22	2	
87	<i>Abies balsamea</i>	11	6	2	
88	<i>Tilia cordata</i>	50	23	2	
89	<i>Juglans cinereal</i>	53	18	2	

N.p.k.	Taksona nosaukums latīniski	Stumbra diametrs vai perimetrs 1,3 mh, cm	Koka augstums, m	Vitalitāte	Piezīmes
90	<i>Tilia cordata</i>	45	20	2	
91	<i>Tilia cordata</i>	61	25	2	
92	<i>Syringa vulgaris</i>		6	2	
93	<i>Thuja occidentalis</i> Fastigiata		7	1	
94	<i>Abies alba</i>		2	3	1 mh bijusi apzāgēta
95	<i>Tilia platyphyllos</i> Rubra	27	14	2	+ atvase d 16
96	<i>Tilia cordata</i>	236	23	2	
97	<i>Salix alba</i> Britzensis	38	20	2	5 stumbri - 31/27/38/35/27
98	<i>Fraxinus excelsior</i>	343	23	2	Potenciāls dižkoks!
99	<i>Salix alba</i> Britzensis	54	19	2	8 stumbri - 54/33/50/33/37/34/50/23
100	<i>Tilia cordata</i>	366	21	4	
101	<i>Tilia platyphyllos</i> Rubra	18	11	4	Iespiesta, nomākta
102	<i>Quercus robur</i>	69	26	2	
103	<i>Tilia cordata</i>	49	21	2	
104	<i>Tilia cordata</i>	44	23	2	Divi stumbri d 44/36
105	<i>Fraxinus excelsior</i>	54	23	3	
106	<i>Fraxinus excelsior</i>	50	19	3	
107	<i>Acer platanoides</i>	55	20	4	No stumbra lec nost miza. Pusbeigta. Var kļūt bīstama
108	<i>Fraxinus excelsior</i>	58	25	2	
109	<i>Crataegus monogyna</i>			2	
110	<i>Fraxinus excelsior</i>	55	21	3	
111	<i>Tilia platyphyllos</i> Rubra		18	2	Agrāk cirptas. Rinda - d 31; 36; 40; 18; 21; 32; 29; 17; 14; 36; 13; 48. Biezi stādītas. Rindā ieaugusi Acer platanoides
112	<i>Fraxinus excelsior</i>	41	22	3	
113	<i>Tilia platyphyllos</i> Rubra	37	18	2	

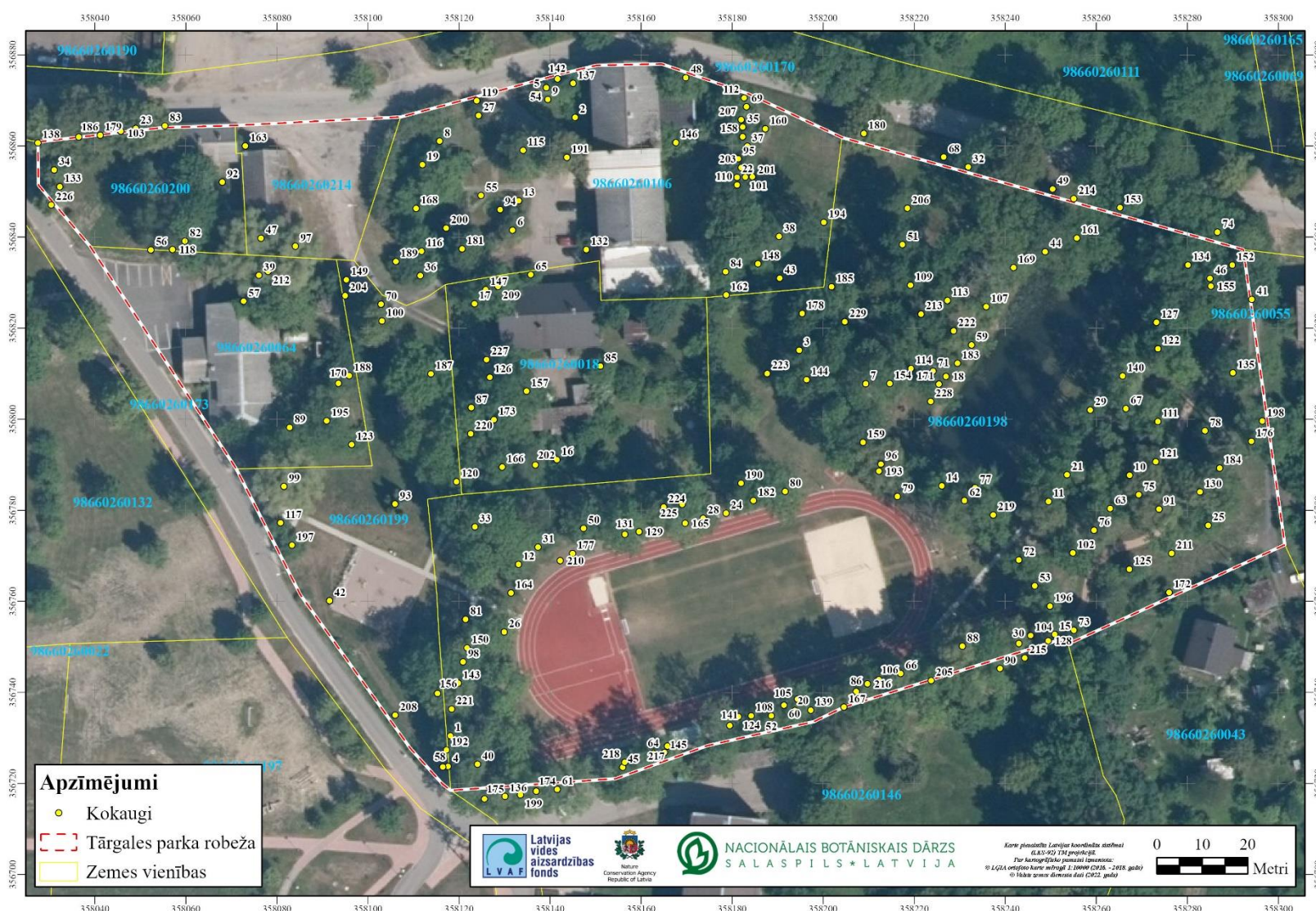
N.p.k.	Taksona nosaukums latīniski	Stumbra diametrs vai perimetrs 1,3 mh, cm	Koka augstums, m	Vitalitāte	Piezīmes
114	<i>Fraxinus excelsior</i>	55	23	2	
115	<i>Fraxinus excelsior</i>	50	26	2	
116	<i>Aesculus hippocastanum</i>	67	16	2	Raibkode
117	<i>Sambucus nigra</i>		7	2	
118	<i>Prunus cerasifera</i> var. <i>divaricata</i>	22	8	2	Četri stumbri
119	<i>Betula pendula</i>	51	22	2	
120	<i>Crataegus monogyna</i>		6	2	Agrāk cirpts, Tagad brīvi augošs dzīvžogs
121	<i>Fraxinus excelsior</i>	52	16	2	
122	<i>Aesculus hippocastanum</i>	51	20	2	Vaļējs dobums zara vietā
123	<i>Acer platanoides</i>	51	23	2	
124	<i>Spiraea alba</i>			3	Jākopj
125	<i>Fraxinus excelsior</i>	65	22	4	
126	<i>Fraxinus excelsior</i>	42	18	3	
127	<i>Philadelphus coronarius</i>		3	2	
128	<i>Crataegus monogyna</i>		5	2	
129	<i>Tilia cordata</i>	49	22	2	
130	<i>Fraxinus excelsior</i>	45	21	2	
131	<i>Tilia cordata</i>	49	26	2	+ tuvumā 3 mazākas liepas
132	<i>Fraxinus excelsior</i>	67	23	2	
133	<i>Chamaecyparis pisifera</i>	18	7	2	
134	<i>Tilia platyphyllos</i>	24	12	2	
135	<i>Fraxinus excelsior</i>	57	20	3	
136	<i>Fraxinus excelsior</i>	47	26	2	Cieši blakus aug kļava d 36
137	<i>Aesculus hippocastanum</i>	49	16	2	
138	<i>Sambucus nigra</i>		4	2	
139	<i>Tilia cordata</i>	52	22	2	
140	<i>Aesculus hippocastanum</i>	52	17	2	Divi stumbri 52/50
141	<i>Acer platanoides</i>	47	20	2	

N.p.k.	Taksona nosaukums latīniski	Stumbra diametrs vai perimetrs 1,3 mh, cm	Koka augstums, m	Vitalitāte	Piezīmes
142	<i>Fraxinus excelsior</i>	55	20	2	
143	<i>Rosa subcanina</i>		3	2	
144	<i>Tilia cordata</i>	52	22	2	
145	<i>Fraxinus excelsior</i>	48	17	4	
146	<i>Crataegus x uhrovae</i>		6	2	
147	<i>Sambucus nigra</i>		6	2	
148	<i>Crataegus monogyna</i>	25	10	2	
149	<i>Malus domestica</i>	25	10	2	
150	<i>Syringa vulgaris</i>		5	2	
151	<i>Tilia cordata</i>	45	21	2	Nedaudz sasvērussies ZA virzienā
152	<i>Acer platanoides</i>	62	24	2	
153	<i>Fraxinus excelsior</i>	40	23	2	
154	<i>Tilia cordata</i>	44	23	2	
155	<i>Acer platanoides</i>	52	21	3	Deformēts vainags
156	<i>Aesculus hippocastanum</i>	32	13	2	
157	<i>Fraxinus excelsior</i>	302	19	2	
158	<i>Tilia platyphyllos Rubra</i>	18	15	2	Divi stumbri d 18/18
159	<i>Fraxinus excelsior</i>	63	23	2	
160	<i>Sambucus nigra</i>		2	2	
161	<i>Fraxinus excelsior</i>	372	30	2	Dižkoks!
162	<i>Philadelphus coronarius</i>		2	2	
163	<i>Sambucus nigra</i>		6	2	
164	<i>Syringa vulgaris</i>		2	2	
165	<i>Fraxinus excelsior</i>	43	24	2	
166	<i>Fraxinus excelsior</i>	47	23	4	Saknes iztrupējušas. Bīstams
167	<i>Juglans cinereal</i>	64	22	4	
168	<i>Aesculus hippocastanum</i>	234	18	2	Raibkode
169	<i>Fraxinus excelsior</i>	69	22	2	
170	<i>Sambucus nigra</i>		3	2	
171	<i>Fraxinus excelsior</i>	63	25	4	
172	<i>Crataegus monogyna</i>		5	2	

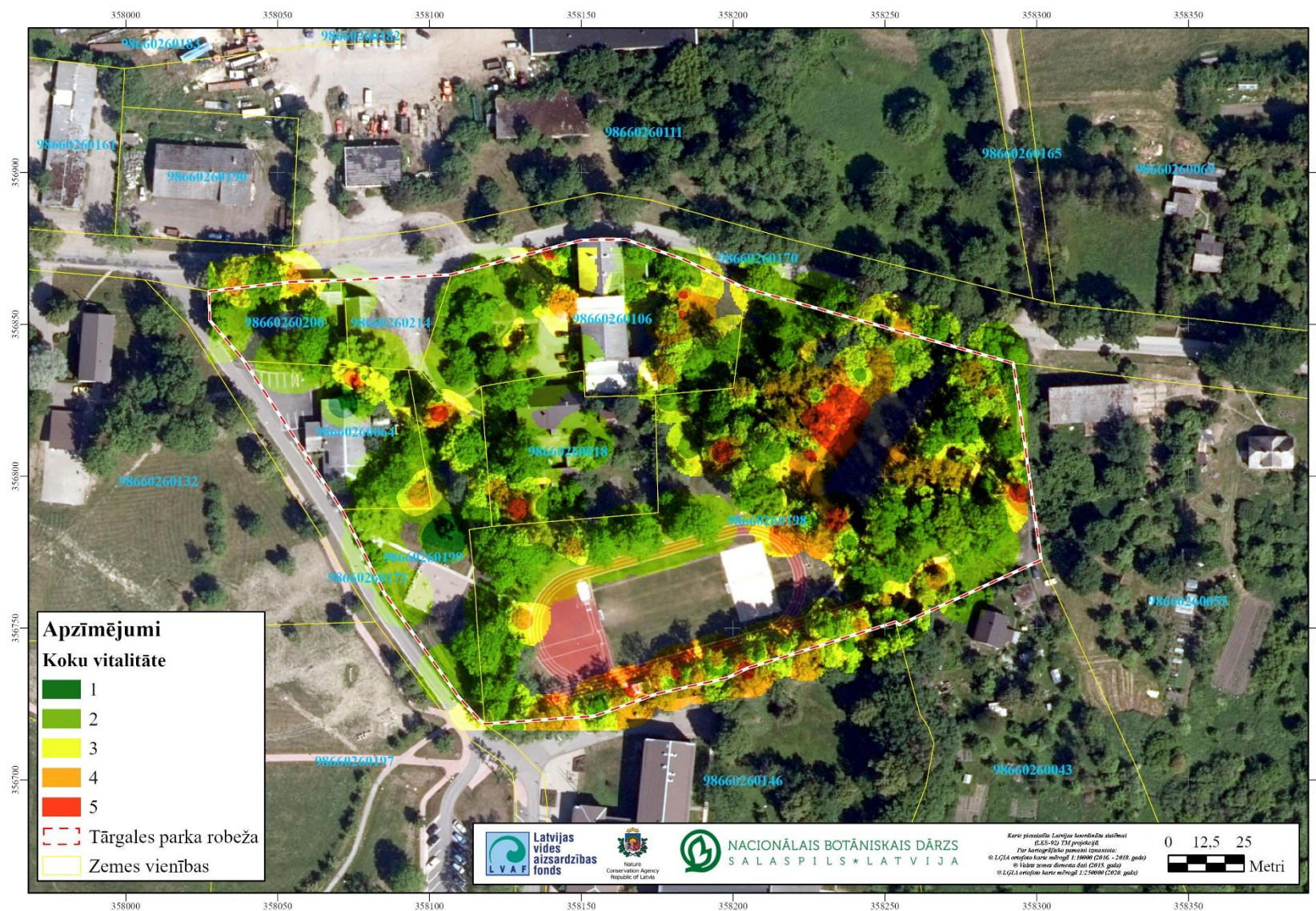
N.p.k.	Taksona nosaukums latīniski	Stumbra diametrs vai perimetrs 1,3 mh, cm	Koka augstums, m	Vitalitāte	Piezīmes
173	<i>Robinia pseudoacacia</i>	7	4	2	
174	<i>Acer platanoides</i>	40	21	3	
175	<i>Aesculus hippocastanum</i>	61	16	2	
176	<i>Fraxinus excelsior</i>	46	24	4	
177	<i>Syringa vulgaris</i>		2	2	
178	<i>Acer platanoides</i>	51	22	2	
179	<i>Tilia cordata</i>	283	20	2	
180	<i>Tilia cordata</i>	225	14	2	Mērīts 1 mh
181	<i>Aesculus hippocastanum</i>	235	16	2	Mērīts 1 mh
182	<i>Acer platanoides</i>	46	22	2	
183	<i>Acer platanoides</i>	51	19	4	
184	<i>Tilia cordata</i>	41	25	2	Divi stumbri d 41/39
185	<i>Acer platanoides</i>	48	18	3	Stumbrs šķeļas
186	<i>Tilia cordata</i>	283	20	3	Vaļēji dobumi
187	<i>Fraxinus excelsior</i>	43	19	2	5 stumbri - d 35/35/38/32/43
188	<i>Syringa vulgaris</i>		5	2	
189	<i>Syringa vulgaris</i>		5	2	
190	<i>Pyrus communis</i>	27	13	2	Divi stumbri - d 27/23
191	<i>Tilia cordata</i>	264	24	3	Vaļējs dobums
192	<i>Crataegus x kyrtostyla</i>		4	2	
193	<i>Tilia cordata</i>	243	23	2	
194	<i>Populus tremula</i>	40	25	2	
195	<i>Fraxinus excelsior</i>	64	18	2	
196	<i>Acer platanoides</i>	46	20	3	
197	<i>Prunus cerasifera</i> var. <i>divaricata</i>	18	5	2	
198	<i>Fraxinus excelsior</i>	46	25	2	
199	<i>Fraxinus excelsior</i>	54	21	3	
200	<i>Thuja x plicatoides</i>	30	12	2	d 30; 22; 20 un 12
201	<i>Tilia platyphyllos</i> Rubra	47	18	3	
202	<i>Fraxinus excelsior</i>	53	23	2	
203	<i>Tilia platyphyllos</i> Rubra	26	11	3	

N.p.k.	Taksona nosaukums latīniski	Stumbra diametrs vai perimetrs 1,3 mh, cm	Koka augstums, m	Vitalitāte	Piezīmes
204	<i>Syringa villosa</i>		4	2	
205	<i>Acer platanoides</i>	42	19	3	Sasvērussies D virzienā
206	<i>Acer platanoides</i>	57	18	2	
207	<i>Tilia platyphyllos</i> Rubra	34	18	2	+ atvase d 22
208	<i>Syringa villosa</i>			2	Cirpts dzīvžogs. Pa vidu viens <i>Sambucus nigra</i>
209	<i>Fraxinus excelsior</i>	53	23	2	
210	<i>Syringa vulgaris</i>		2	2	
211	<i>Fraxinus excelsior</i>	43	26	2	
212	<i>Salix alba</i>	58	19	2	Trīs stumbri - d 58/36/32
213	<i>Tilia cordata</i>	48	22	3	Līdz 2 mh no vienas puses noplēsta miza
214	<i>Fraxinus excelsior</i>	58	23	3	Vaļēji nelieli dobumi zaru vietās. Vājš vainags
215	<i>Fraxinus excelsior</i>	44	18	3	
216	<i>Tilia cordata</i>	54	22	2	
217	<i>Fraxinus excelsior</i>	44	17	4	Dobs, dedzināts
218	<i>Crataegus laevigata</i>		2	2	
219	<i>Acer platanoides</i>	42	19	2	
220	<i>Fraxinus excelsior</i>	45	23	3	Divi stumbri d 45/39
221	<i>Aesculus hippocastanum</i>	54	14	2	
222	<i>Fraxinus excelsior</i>	52		5	Beigts
223	<i>Rhus typhina</i>		4	2	
224	<i>Tilia cordata</i>	40	21	2	
225	<i>Fraxinus excelsior</i>	50	22	2	
226	<i>Tilia cordata</i>	46	16	2	
227	<i>Caragana arborescens</i>		4	2	
228	<i>Acer platanoides</i>	46	21	3	
229	<i>Acer platanoides</i>	67	22	2	

Tārgales parka kokaugu izvietojums kartē

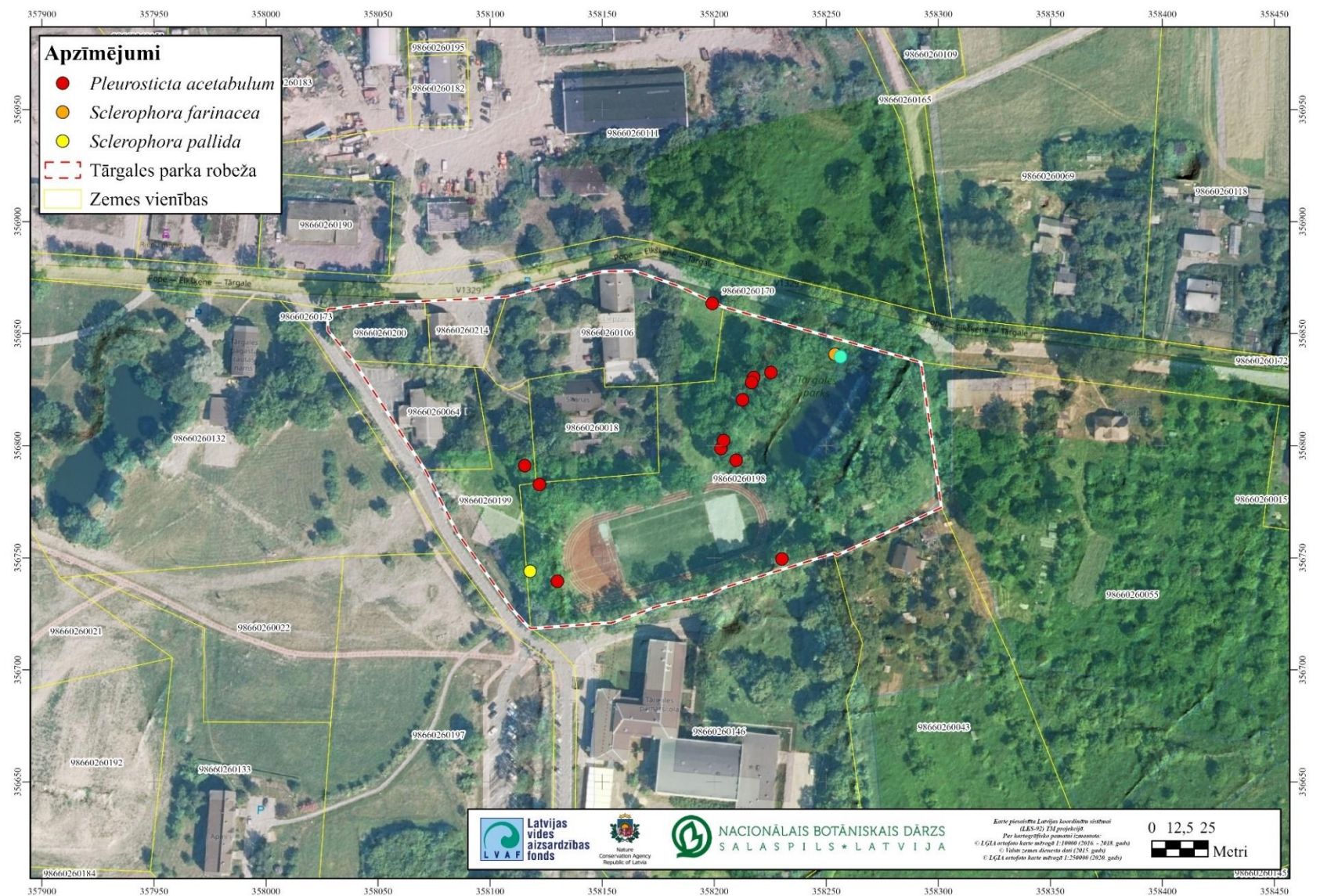
Ulmales parka kokaugu vitalitātes karte

Tārgales parka dižkoku atrašanās vietas karte

Tārgales parka reto un aizsargājamo ķērpju sugu karte

Tārgales parka reto un aizsargājamo bezmugurkaulnieku sugu karte

Tārgales parka reto un aizsargājamo zīdītāju sugu karte

